

БЛИЗНЮКАндрій Олександрович
basket1979@ukr.netк.е.н., доцент, Харківський
національний автомобільно-
дорожній університет

УДК 335

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ НА СХОДІ УКРАЇНИ

ANALYSIS OF ECONOMIC AND SOCIAL CONSEQUENCES OF THE MILITARY CONFLICT IN THE EASTERN PART OF UKRAINE

ШЕРШЕНЮКОлена Миколаївна
sheralyona@gmail.comк.е.н., доцент, Харківський
національний автомобільно-
дорожній університет

У статті було проаналізовано основні економічні та соціальні наслідки військового конфлікту на сході країни. Також у роботі проаналізовано попередні розрахунки матеріальних втрат та виявлені коливання на ринку праці.

В ходе работы были проанализированы основные экономические и социальные последствия военного конфликта на востоке страны. Также в работе проанализированы предварительные расчеты материальных потерь и показаны колебания на рынке труда.

In the course of the work the main economic and social consequences of the military conflict in the eastern part of the country are analyzed. Also, in the work preliminary calculations of material losses and showed fluctuations in the labor market are analyzed.

Ключові слова: економічні та соціальні показники, ринок праці, матеріальні втрати

Ключевые слова: экономические и социальные показатели, рынок труда, материальные потери

Keywords: economic and social consequences, labor market, material costs

ВСТУП

З квітня 2014 р. на території України має місце військовий конфлікт на східній частині країни. За офіціальним повідомленням, з 20 лютого 2014 р. при проведенні антитерористичної операції загинуло більше 9800 осіб та ще 23000 поранені [1]. Також цей конфлікт є причиною багатьох зсувів функціонування держави, більшість з яких має негативний характер, це, по-перше, соціальна та економічна сфери.

МЕТА РОБОТИ

Основна мета статті полягає в оцінці економічних та соціальних наслідків військового конфлікту на сході України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методична частина: статті та матеріали періодичних видань. У процесі дослідження в роботі використано метод порівняльного аналізу при порівнянні показників ринку праці працездатного населення у 2013-2016 рр., а також порівнюється кількість переміщеного населення з територій проведення АТО та Криму.

РЕЗУЛЬТАТИ

За даними Мінрегіону, станом на 1 вересня 2016 р. в Донецькій і Луганській областях пошкоджено або зруйновано 217 об'єктів освіти, 45 - охорони здоров'я, 51 - культурного і спортивного призначення, 81 адміністративний будинок, 14 об'єктів торгівлі та 132 промислових об'єкти на загальну суму 4,788 млрд. грн. [1]. Також треба відмітити, що на відновлення житло-

вого фонду Донецької та Луганської областей, які постраждали від військового конфлікту, по попереднім розрахункам, необхідно 1,750 млрд. грн. [1]. Також зруйнована значна кількість автомобільних доріг та залізничних сполучень.

У табл. 1 представленні об'єкти, які є важливою складовою функціонування економічної та соціальної сфери регіонів. Всі розрахунки є попередніми, тому що оглянути та точно оцінити масштаби руйнування вкрай складно. Взагалі вартість зруйнованих об'єктів інфраструктури та соціальної сфери складає 10151,9 млн. грн..

Одним із наслідків військового конфлікту є кількість переміщеного населення з територій проведення АТО.

Найбільш привабливими для переміщеного населення є такі регіони: підконтрольні території Донецької, Луганської областей та Харківська. Це обумовлюється найближчим розташуванням та мовними особливостями. Також треба відмітити, що число переміщених осіб росте з кожним роком. З червня 2017 р. число внутрішніх переселенців збільшилося на 2680 осіб. Це також тягне за собою певний фінансовий тягар. Так з червня 2016 р. на матеріальну допомогу внутрішньо переміщеним особам було виділено 1,416 млрд. грн. [3].

Нестабільність на сході України є причиною додаткового тиску на ринок праці на іншій частині держави.

Таблиця 1

Попередні розрахунки вартості зруйнованих об'єктів за час проведення АТО [1]

Об'єкти	Вартість, млн. грн.
Освіти	4788
Охорони здоров'я	
Культурного і спортивного призначення	
Промислові	
Адміністративні	
Торгівлі	1750
Житлового фонду	
Системи життєзабезпечення (опалення, водопостачання и водовідведення)	70
Автомобільні дороги	2153,2
Залізничні сполучення	880
Електричний транспорт	8,8
Почтового зв'язку	7,7
Газопостачання	500
Сума	10157,9

Таблиця 2

Міграція населення з зони проведення АТО та Криму [2]

Область	Кількість переміщеного населення, тис. чол.
м. Київ	173,4
Київська	61,6
Харківська	199,2
Донецька	510,7
Луганська	296,6
Сумська	14,2
Полтавська	28,4
Дніпропетровська	75,5
Житомирська	12,8
Херсонська	17,6
Кіровоградська	8,2
Миколаївська	8,2
Чернігівська	9
Черкаська	13,3
Одеська	45,7
Вінницька	14,7
Хмельницька	6,6
Чернівецька	3,7
Рівненська	3,3
Тернопільська	2,5
Івано-Франківська	5,4
Волинська	5,1
Львівська	11,9
Закарпатська	3,5
Сума	1531,1

Таблиця 3

Показники ринку праці працездатного населення [4]

Рік	Зайняте населення		Безробітне населення	
	Кількість, тис. осіб	Приріст, %	Кількість, тис. осіб	Приріст, %
2013	17 889,40	-	1 510,30	-
2014	17 188,10	-3,92	1 847,10	22,30
2015	15 742,00	-12,00	1 654,00	9,51
2016	15 626,10	-12,65	1 677,50	11,07

У ході аналізу було виявлено, що особливо сильні коливання на ринку праці України прийшлися на 2014-2016 рр., тобто з моменту початку проведення

військових дій на сході країни. Цей період характеризує стрімкий стрибок кількості безробітного населення (2014 р.: 22,3% до 2013 р.), також сильне його па-

діння (2015 р.: -12% до 2014 р.). Однак треба відмітити, що приріст зайнятого населення з 2013 р. до 2015 р. мав тенденцію до спаду, майже пропорційнальну до приросту безробітного населення.

Через велику кількість постраждалих від військових дій, значно підвищилися витрати на охорону здоров'я. Так за оцінками Міністерства охорони здоров'я необхідні додаткові витрати в розмірі 23,57 млн. грн. [1].

ВИСНОВКИ

Взагалі-то треба відзначити, що військові дії на сході країни мають важкі соціальні та економічні наслідки. Приблизні фінансові втрати від руйнування інфраструктури та соціальних об'єктів на території проведення АТО складають 10151,9 млн. грн. Багато людей втратили домівки, працю та бояться за життя своє та близьких, в наслідок чого вони переїжджають на інші території України, у зв'язку з цим відбуваються значні коливання на ринку праці. Підвищується кількість людей, шукаючих роботу, в той час коли багато підприємств або ліквідується, або переходить у режим економії через поганий інвестиційний клімат. З кожним днем росте кількість постраждалих, на повне медичне забезпечення необхідна велика кількість додаткових грошей.

Все це становить загрозу для нормального функціонування економічної та соціальної сфери країни. Багато економічних та соціальних показників мають тенденцію до спаду або знаходяться у негативному секторі, що не передбачає подальшого поліпшення.

Також значною проблемою є екологічні наслідки. Багато шахт Донеччини та Луганщини знаходяться в аварійному стані: підводні води поступово затоплюють їх та підняття отруйних газів. Це може привести до вибухів, отруєння підземних вод, отруєння ґрунту. Наслідками цього будуть багато жертв, остаточне руйнування соціальної інфраструктури та неможливість життя на цій території.

Список використаних джерел

1. Война на Донбассе: экономические и социальные последствия. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/udGHt7>
2. Украинскими путями: Какие регионы наиболее привлекают украинцев? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/kKeos9>
3. Количество переселенцев. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/byVtLi>
4. Основные показатели рынка труда (рѣчные данные). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/wLunhZ>